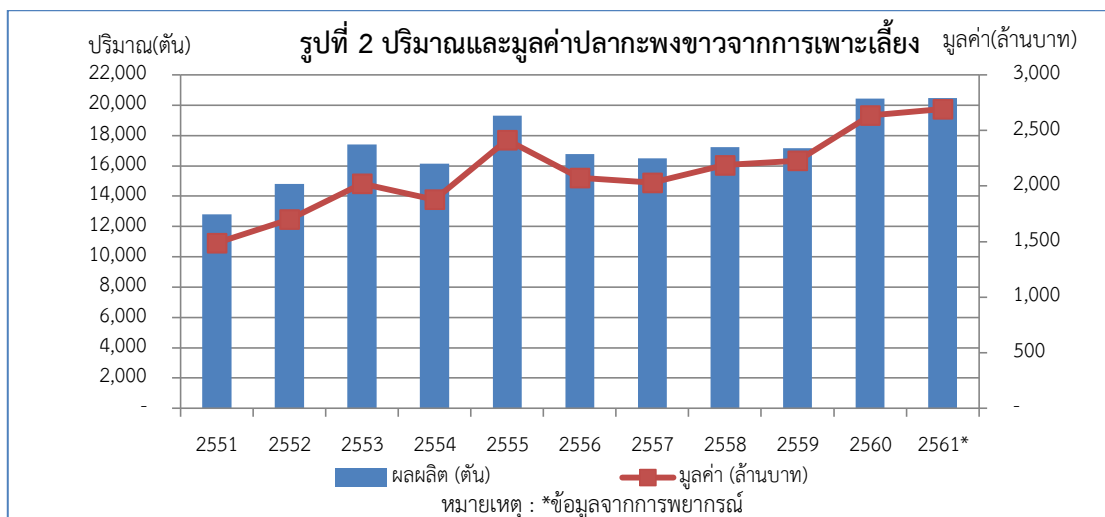
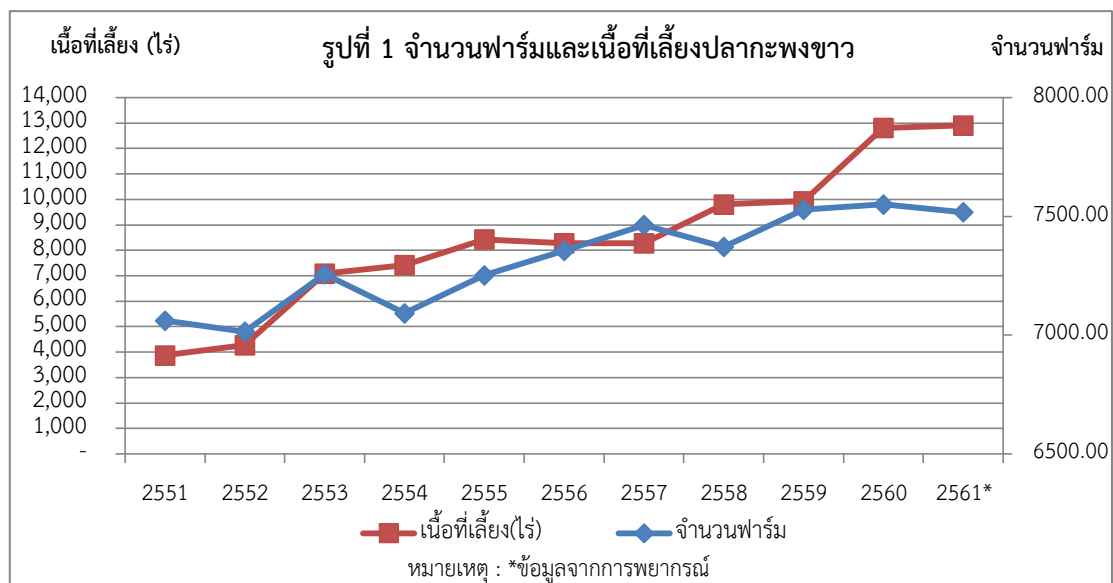


สถานการณ์การผลิตและการค้าปลากะพงขาวและผลิตภัณฑ์ ในช่วง 6 เดือนแรก ปี 2562

นายนเรศ กิจจาพัฒน์พันธ์

1. สถานการณ์การผลิต

ปลากะพงขาวมีแหล่งเลี้ยงที่สำคัญในบริเวณพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา สมุทรสาคร สุราษฎร์ธานี สงขลา และปัตตานี ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 43.94 ของเนื้อที่เลี้ยงทั้งหมด หรือร้อยละ 47.85 ของจำนวนฟาร์มเลี้ยงทั้งหมด หรือร้อยละ 70.62 ของปริมาณผลผลิตจากการเพาะเลี้ยงทั้งหมด ข้อมูลจากสถิติฟาร์มเลี้ยง ปลาน้ำกร่อย ปี 2560 (กองนโยบายและยุทธศาสตร์พัฒนาการประมง กรมประมง) โดยข้อมูลในช่วง 10 ปีย้อนหลัง ตั้งแต่ ปี 2551 – 2560 ทั้งจำนวนฟาร์มเลี้ยงและเนื้อที่เลี้ยงมีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยต่อปีเพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 0.54 และ 12.43 ตามลำดับ ส่วนปริมาณและมูลค่ามีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยต่อปีเพิ่มขึ้น ร้อยละ 5.75 และ 7.83 ตามลำดับ ดังแสดงในรูปที่ 1 และ 2



สำหรับในปี 2560 เนื่องจากการเลี้ยงปลากะพงขาวมีประมาณ 12,812.16 ไร่ มีจำนวนฟาร์ม 7,550 ฟาร์ม ปริมาณผลผลิต 20,453.88 ตัน มูลค่า 2,636.01 ล้านบาท ทั้งปริมาณผลผลิตและมูลค่าเพิ่มขึ้นร้อยละ 19.08 และ 18.29 เมื่อเทียบกับปี 2559 โดยการเลี้ยงแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ การเลี้ยงในบ่อดิน และการเลี้ยงในกระชัง ข้อมูลสถิติฟาร์มเลี้ยงปลาน้ำจืดรายปี 2560 พบว่ามีการเลี้ยงปลากะพงขาวในบ่อดิน มีสัดส่วนเท่ากับ 98.05% และเลี้ยงในกระชังมีสัดส่วนเท่ากับ 1.95% ของพื้นที่เลี้ยงปลากะพงขาวทั้งหมด โดยการเลี้ยงในบ่อดินมีการเลี้ยงมากในพื้นที่จังหวัด ฉะเชิงเทรา (19.74%) สุราษฎร์ธานี (12.59%) สมุทรสาคร (9.29%) และปัตตานี (2.02%) สำหรับการเลี้ยงในกระชังมีการเลี้ยงหนาแน่นในจังหวัด ปัตตานี (30.16%) สงขลา (20.99%) ฉะเชิงเทรา (4.75%) และสุราษฎร์ธานี (3.27%) เมื่อคำนวณผลผลิตเฉลี่ยต่อหน่วยพื้นที่ การเลี้ยงในบ่อดินให้ผลผลิตเฉลี่ย 0.96 ตัน/ไร่ และการเลี้ยงในกระชังให้ผลผลิตเฉลี่ย 33.55 ตัน/ไร่ รายละเอียดแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนฟาร์ม พื้นที่เลี้ยง (เฉพาะที่มีผลผลิต) ผลผลิต มูลค่า และราคาเฉลี่ยปลากะพงขาว ปี 2551 - 2560

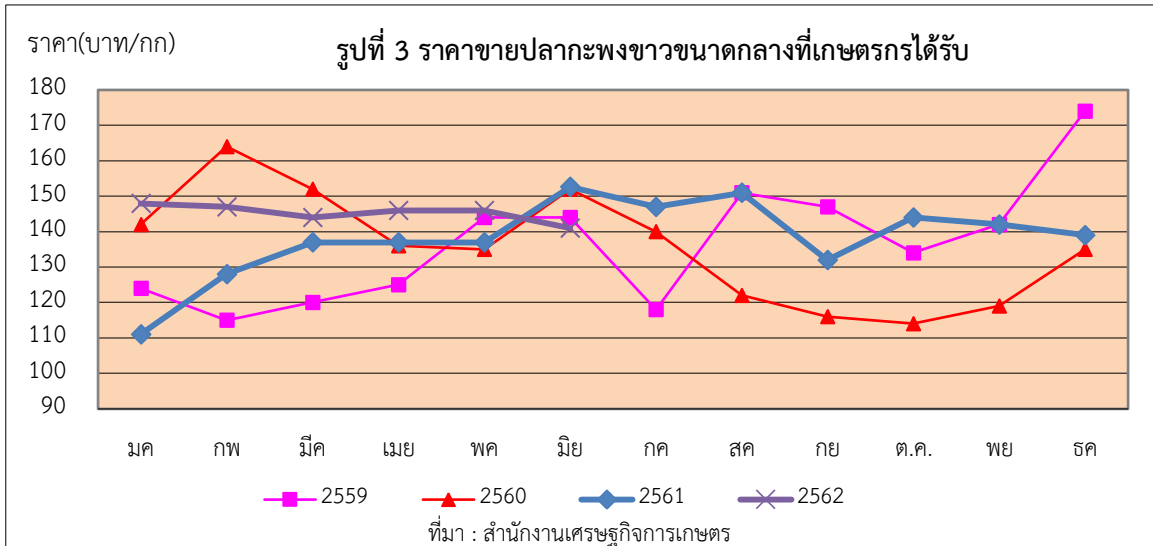
ปี	จำนวน (ฟาร์ม)	พื้นที่เลี้ยง (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตเฉลี่ย (ตัน/ไร่)	มูลค่า (ล้านบาท)	ราคาเฉลี่ย (บาท/กก.)
2551	7,061	3,869	12,814	3.31	1,487	116.06
2552	7,015	4,272	14,818	3.47	1,700	114.73
2553	7,257	7,085	17,415	2.46	2,022	116.09
2554	7,092	7,422	16,157	2.18	1,879	116.30
2555	7,252	8,432	19,317	2.29	2,414	124.97
2556	7,355	8,282	16,761	2.02	2,073	123.70
2557	7,464	8,279	16,501	1.99	2,030	123.02
2558	7,464	9,800	17,250	1.76	2,187	126.79
2559	7,528	9,927	17,177	1.73	2,229	129.74
2560	7,550	12,812	20,454	1.60	2,636	128.88

ที่มา : กองนโยบายและยุทธศาสตร์พัฒนาการประมง กรมประมง

2. สถานการณ์ด้านราคาปลากะพงขาว

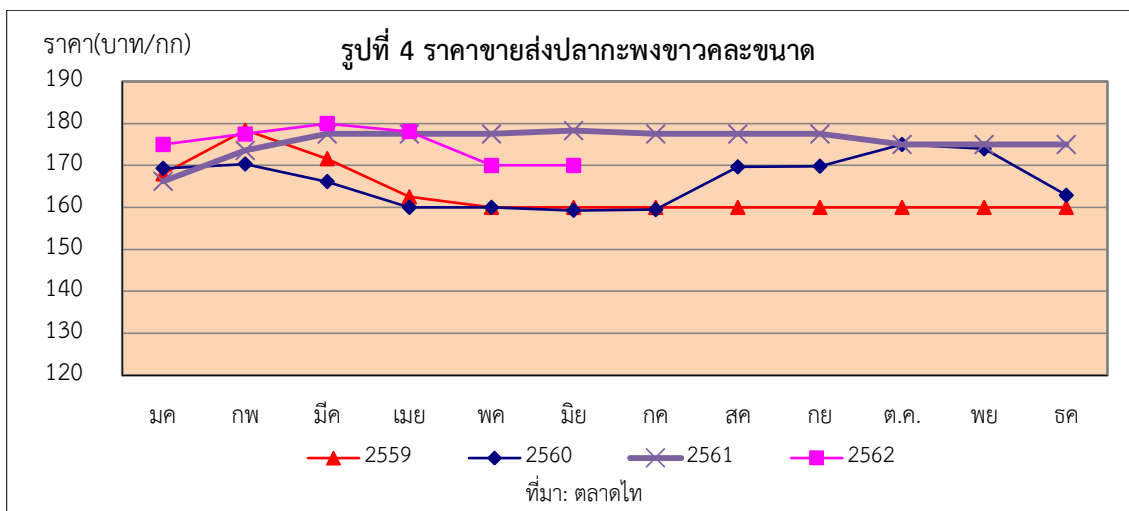
2.1 ราคาที่เกษตรกรจำหน่าย

ในช่วง 6 เดือนแรกของปี 2562 ปลากะพงขาวที่เกษตรกรจำหน่าย ขนาด 500-800 กรัม/ตัว มีราคาเฉลี่ย 145.33 บาท/กก. เพิ่มขึ้นร้อยละ 8.64 (เฉลี่ย 133.78 บาท/กก.) จากช่วงเดียวกันใน ปี 2561 ความต้องการของตลาดยังคงมีมากตั้งแต่ต้นปีในช่วง 4 เดือนแรก จนถึงช่วงเดือน พ.ค. ราคาเริ่มมีแนวโน้มปรับตัวลดลง ทั้งนี้ การปรับตัวขึ้นลงของราคาหน้าฟาร์มจะขึ้นอยู่กับปริมาณผลผลิต ความต้องการของตลาดในแต่ละช่วงเวลา และขนาดผลผลิตที่เกษตรกรเลี้ยงได้ รายละเอียดแสดงในรูปที่ 3



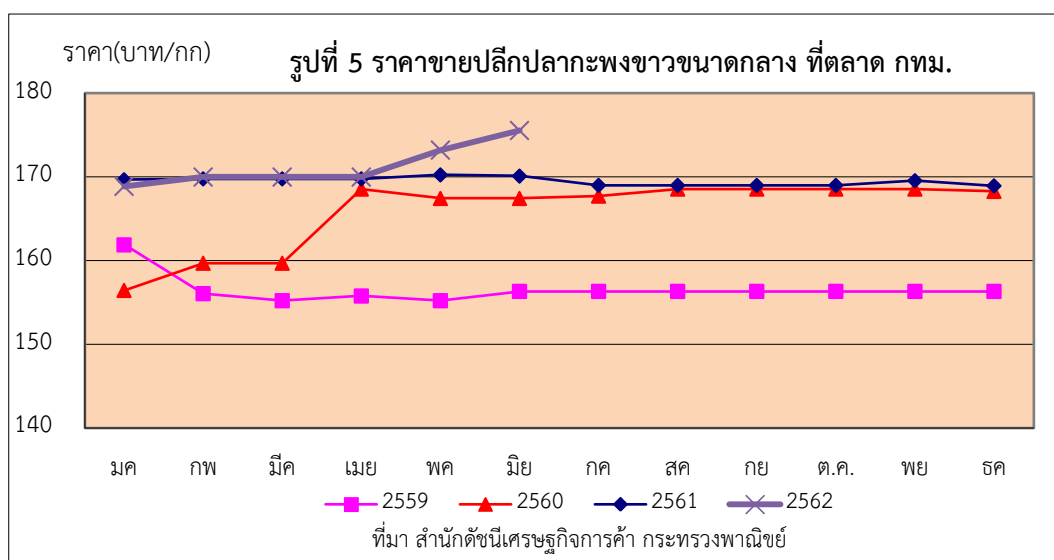
2.2 ราคาขายส่งแบบคละขนาด ณ ตลาดไท

ในช่วง 6 เดือนแรกของปี 2562 ราคาขายส่งแบบคละขนาด มีราคาเฉลี่ย 175.10 บาท/กก. ราคาไม่เปลี่ยนแปลงเมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันในปี 2561 ราคาขายส่งมีแนวโน้มปรับตัวสูงขึ้นตั้งแต่ต้นปีจนถึงช่วงเดือน เม.ย. จนกระทั่งเดือน พ.ค. ราคาเริ่มปรับตัวลดลงตามความต้องการของตลาด และเนื่องจากการขายแบบคละขนาดราคาขายจึงเปลี่ยนแปลงตามขนาดส่วนใหญ่ของปลาที่เข้าสู่ตลาด รายละเอียดแสดงในรูปที่ 4



2.3 ราคาขายปลีกเฉลี่ย ณ ตลาดใน กทม.

ในช่วง 6 เดือนแรกของปี 2562 ข้อมูลจากสำนักดัชนีเศรษฐกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ ปลากะพงขาวขนาด 400-500 กรัม/ตัว ราคาขายปลีกในตลาดกรุงเทพมหานครเฉลี่ย 171.28 บาท/กก. เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.81 (เฉลี่ย 169.90 บาท/กก.) จากช่วงเดียวกันในปี 2561 ราคามีแนวโน้มทรงตัวในไตรมาสแรกและปรับตัวสูงขึ้นในไตรมาสสอง ทั้งนี้เนื่องจากตลาดปลากะพงขาวในระดับค้าปลีกเป็นตลาดสำหรับผู้บริโภคเฉพาะกลุ่ม รายละเอียดแสดงในรูปที่ 5



3. สถานการณ์การผลิตและการตลาดในประเทศ

3.1 เมื่อวันที่ 19 เม.ย.62 บริษัท ไทยยูเนียนกรุ๊ป จำกัด (มหาชน) และสมาคมผู้เพาะเลี้ยงปลาทะเลไทย ได้ร่วมลงนามในบันทึกข้อตกลง(MOU) ในการผลิตและแปรรูปเนื้อปลากะพงขาว เพื่อส่งเป็นวัตถุดิบใช้ในการประกอบอาหารให้แก่ผู้โดยสารบนเครื่องบินของ บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) ซึ่งเป็นการลงนามครั้งที่ 3 ตั้งแต่ปี 2559 โดยการสนับสนุนของกรมประมง ทั้งนี้การลงนามในข้อตกลงดังกล่าวเป็นไปตามนโยบายการส่งเสริมการเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันในตลาดระดับพรีเมียม ภายใต้โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ซึ่งมีปลากะพงขาวเป็นสัตว์น้ำเศรษฐกิจที่มีความสำคัญ และกรมประมงได้ส่งเสริมให้เกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงที่เข้าร่วมโครงการมีการรวมกลุ่ม และส่งเสริมการเพาะเลี้ยงปลากะพงขาวผ่านการดำเนินกิจกรรมต่างๆของโครงการ (ที่มา : <http://www.thaiunion.com/th>)

3.2 กลุ่มเครือข่ายปลากะพงยักษ์แปลงใหญ่ ต.บางเกลือ อ.บางปะกง จ.ฉะเชิงเทรา เปลี่ยนแนวการตลาดโดยเพิ่มระยะเวลาการเลี้ยงตั้งแต่ 18 - 36 เดือน เพื่อให้ได้ปลากะพงขนาดจัมโบ้ ตัวละ 5-10 กก. นายประโยชน์ โสร้งจกิจ ผู้จัดการกลุ่มเครือข่ายปลากะพงยักษ์แปลงใหญ่ กล่าวว่า เป็นการปรับวิธีเลี้ยงเพื่อเลี้ยงตลาด และลดความเสี่ยงเรื่องราคาตกต่ำ เนื่องจากจังหวัดฉะเชิงเทรามีจุดแข็งทางธรรมชาติที่เอื้ออำนวยต่อการเลี้ยงปลากะพงให้ได้ขนาดใหญ่ จึงเป็นที่มาให้กลุ่มฯนำปลากะพงขาวมาแปรรูป ตัด แล่ แยกชิ้นส่วนขายให้ตลาดต่างๆ เช่น ส่วนหัวส่งให้ร้านข้าวต้มหัวปลา เนื้อส่งให้ห้างซูเปอร์มาร์เก็ต หางส่งร้านอาหารทั่วไป แม้ว่าต้นทุนจะสูง เนื่องจากใช้เวลาเลี้ยงนานแต่สามารถขายได้ในราคาสูงและมีความเสี่ยงน้อยกว่าปลาไซส์จาน (ขนาด 8 ซีด - 1 กก.) (ที่มา : https://www.kasetvariety.com/fishing/article_1019)

4. สถานการณ์การค้าต่างประเทศ

4.1 การนำเข้า

ประเทศไทยนำเข้าปลากะพงขาวในรูปสดแช่เย็น สดแช่แข็ง และแปรรูป ในช่วง 6 เดือนแรกของปี 2562 มีปริมาณ 4,105.87 ตัน มูลค่า 262.22 ล้านบาท ปริมาณและมูลค่าเพิ่มขึ้น 43.27% และ 15.63% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันในปี 2561 โดยมีสัดส่วนมูลค่าการนำเข้าจากประเทศต่างๆ ได้แก่

มาเลเซีย (84.2%) ใต้หวัน (5.1%) อินเดีย (3.5%) อินโดนีเซีย (3.2%) จีน (2.4%) และประเทศอื่นๆ (1.6%) เนื่องจากราคาปลากระพงขาวจากมาเลเซีย มีราคาถูกกว่าราคาหน้าฟาร์มในประเทศ และมีระยะทางขนส่งที่ไม่ไกล จึงมีการนำเข้าจากประเทศนี้เป็นส่วนใหญ่ รายละเอียดแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ปริมาณและมูลค่าการนำเข้าปลากระพงขาว ปี 2561 – 2562 (ม.ค.-มิ.ย.)

ปริมาณ : ตัน , มูลค่า : ล้านบาท

การนำเข้า	ปริมาณ		%	มูลค่า		%
	2561	2562		เปลี่ยนแปลง	2561	
แช่แข็ง	231.18	300.12	+29.82	20.94	30.68	+46.48
แช่เย็น	2,634.54	3,636.16	+38.02	205.83	220.31	+7.03
แปรรูป	-	169.59	-	-	11.23	-
รวมทั้งหมด	2,865.72	4,105.87	+43.27	226.77	262.22	+15.63

ที่มา : กองควบคุมการค้าสัตว์น้ำและปัจจัยการผลิต กรมประมง

4.2 การส่งออก

ประเทศไทยส่งออกปลากระพงขาวในรูปสดแช่เย็น สดแช่แข็ง และแปรรูป ในช่วง 6 เดือนแรกของปี 2562 มีปริมาณ 832.84 ตัน มูลค่า 57.73 ล้านบาท ทั้งปริมาณและมูลค่าลดลง 0.25% และ 4.20% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันในปี 2561 โดยมีสัดส่วนมูลค่าการส่งออกไปประเทศต่างๆ ได้แก่ เมียนมาร์ (54.5%) สหรัฐอเมริกา (15.0%) ญี่ปุ่น (10.9%) สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ (9.6%) กัมพูชา (5.1%) สิงคโปร์ (2.1%) ฮองกง (1.2%) ซาอุดีอาระเบีย (0.7%) และประเทศอื่นๆ (0.9%) รายละเอียดแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกปลากระพงขาว ปี 2561 – 2562 (ม.ค.-มิ.ย.)

ปริมาณ : ตัน , มูลค่า : ล้านบาท

การส่งออก	ปริมาณ		%	มูลค่า		%
	2561	2562		เปลี่ยนแปลง	2561	
แช่แข็ง	91.03	146.75	+61.21	12.81	18.21	+42.14
แช่เย็น	695.94	650.33	-6.55	38.50	34.57	-10.20
แปรรูป	36.15	27.76	-23.22	6.64	3.56	-46.43
ผลิตภัณฑ์ อื่นๆ	11.77	8.00	-32.02	2.31	1.39	-39.84
รวมทั้งหมด	834.89	832.84	-0.25	60.26	57.73	-4.20

ที่มา : กองควบคุมการค้าสัตว์น้ำและปัจจัยการผลิต กรมประมง

5. ปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไขปัญหา

5.1 ปัญหาอุปสรรค

ปัญหาข้อร้องเรียนของเกษตรกรในประเด็นการนำเข้าปลากะพงขาวจากประเทศมาเลเซียในราคาถูก และส่งผลกระทบต่อเกษตรกรผู้เลี้ยงปลาในประเทศ

5.2 แนวทางแก้ไขปัญหาอุปสรรค

ดำเนินการตรวจสอบด้านสุขอนามัยของปลากะพงขาวที่มีการนำเข้าอย่างเข้มงวด

บทสรุป ปลากะพงขาวนับเป็นสัตว์น้ำกร่อยที่มีความสำคัญในเชิงเศรษฐกิจ โดยในช่วงตั้งแต่ปี 2551 -2560 ทั้งจำนวนฟาร์ม เนื้อที่เลี้ยง และปริมาณผลผลิตรวมทั้งประเทศยังคงมีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้น แม้ว่า จะขยายตัวในอัตราที่ไม่สูงมาก สำหรับราคาทั้ง 3 ระดับ ในช่วง 6 เดือนแรกของปี 2562 ราคาที่เกษตรกรจำหน่ายและราคาขายส่งคละขนาดมีแนวโน้มปรับตัวลดลง ในขณะที่ราคาขายปลีก ณ ตลาดกรุงเทพมหานคร มีแนวโน้มปรับตัวเพิ่มขึ้น นอกจากนี้การนำเข้าปลากะพงขาวในรูปสดแช่เย็น และแช่แข็ง ส่วนใหญ่มาจาก ประเทศมาเลเซีย ไต้หวัน และจีน เพื่อนำเข้ามาบริโภคในประเทศเป็นส่วนใหญ่ แสดงถึงตลาดในประเทศยังมีความต้องการสินค้าปลากะพงขาวในปริมาณมาก ดังนั้น เกษตรกรผู้เลี้ยงปลากะพงขาวยังคงต้องประสบกับสภาวะการแข่งขันจากประเทศต่างๆทั้งด้านคุณภาพและราคา ในการพัฒนาการเลี้ยงให้ผลผลิตมีปริมาณที่เพียงพอกับความต้องการบริโภคในประเทศและสามารถลดปริมาณการนำเข้าจากต่างประเทศ

แหล่งที่มาข้อมูล

1. ข้อมูลจำนวนฟาร์ม เนื้อที่เลี้ยง ผลผลิต และมูลค่าปลากะพงขาว จากหนังสือสถิติฟาร์มเลี้ยงปลาน้ำกร่อย ปี 2551 - 2560 และข้อมูลพยากรณ์ ปี 2561. กลุ่มวิจัยและวิเคราะห์สถิติการประมง กองนโยบายและยุทธศาสตร์พัฒนาการประมง
2. ข้อมูลราคาขายที่เกษตรกรได้รับ(ขนาดกลาง). สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
3. ข้อมูลขายส่งแบบคละขนาด. ตลาดไท
4. ข้อมูลราคาขายปลีกเฉลี่ย (ขนาดกลาง). สำนักดัชนีเศรษฐกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์
5. ข้อมูลปริมาณการส่งออก-นำเข้าปลากะพงขาว. กลุ่มควบคุมการนำเข้าส่งออกสัตว์น้ำและปัจจัยการผลิต กองควบคุมการค้าสัตว์น้ำและปัจจัยการผลิต